

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5SŽ/4/2016
Identifikačné číslo spisu: 9016010021
Dátum vydania rozhodnutia: 06.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Petra Príbelská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9016010021.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Petry Príbelskej PhD. a členov senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD., JUDr. Milana Moravu, JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Nory Halmovej, v právnej veci žalobcu: Ing. I. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., právne zastúpený: JUDr. Pavol Gráčik, advokát so sídlom Farská 40, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu, so sídlom Námestie A. Dubčeka č. 1, 812 80 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. CRD-2241-3/2015-VPRNBU zo dňa 3. decembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu č. CRD-2241-3/2015-VPRNBU zo dňa 3. decembra 2015 a rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-19-48/2015-Ž-16294 zo dňa 5. októbra 2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky p r i z n á v a žalobcovi nárok na náhradu trov konania, o výške ktorých bude rozhodnuté v samostatnom uznesení, po právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

1. Žalobou doručenou Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 16.02.2016, sa žalobca prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. CRD-2241-3/2015-VPRNBU zo dňa 03.12.2015, ktorým ako orgán príslušný podľa čl. 4 ods. 2 ústavného zákona č. 254/2006 Z.z. o zriadení a činnosti výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „ústavný zákon č. 254/2006 Z.z.“) zamietol odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu č. SP-PB-19-48/2015-Ž-16294 zo dňa 05.10.2015, ktorým Národný bezpečnostný úrad rozhodol o tom, že žalobcu nemožno podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z.z.“) považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, pretože uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore. Súčasne žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu podľa § 14 ods. 1 v spojení s ods. 2 písm. c/ bod 6. zákona č. 215/2004 Z.z., keďže u neho bolo zistené bezpečnostné riziko, nakoľko svojim

konaním a vyjadrením preukázal nečestnosť, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností. Napokon žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu podľa § 14 ods. 1 v spojení s ods. 2 písm. c/ bod 10. zákona č. 215/2004 Z.z., pretože u neho bolo zistené bezpečnostné riziko, nakoľko prijíma neoprávnené platby a zneužíva svoje postavenie a funkciu na získavanie neoprávnených pôžitkov. Žalobca nespĺňa predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupeň utajenia Dôverné podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z.z.

2. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že prvostupňový orgán v priebehu bezpečnostnej previerky žalobcu zistil, že utajované listinné dôkazy č. NBÚ-D-528/2015 zo dňa 13.02.2015, č. NBÚ-D-1537/2015 zo dňa 29.05.2015 a č. NBÚ-V-1469/2015 zo dňa 21.05.2015, ktoré boli pôvodcami označené ako utajované skutočnosti stupňa utajenia Dôverné a Vyhradené, obsahujú informácie spochybňujúce bezpečnostnú spoľahlivosť žalobcu, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia a preto v súlade s § 25 ods. 1 a 2 zákona č. 215/2004 Z.z. vykonal so žalobcom dňa 24.06.2015 bezpečnostný pohovor týkajúci sa bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu. Prvostupňový orgán v súlade s § 25 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z.z. vyhovel žiadosti žalobcu, aby pravdivosť svojich vyjadrení pri bezpečnostnom pohovore podporil psychofyziologickým overením pravdivoravnosti. Predmetný procesný úkon bol vykonaný dňa 07.09.2015 za účasti polygrafického špecialistu úradu. Žalobcovi boli pri testovaní na polygrafe položené dve otázky týkajúce sa skúmaného predmetu v znení: „Prijali ste úplatok za bezproblémové vycievanie tovaru?“ a „Prijali ste úplatok za bezproblémové vycievanie tovaru opakovane?“, na ktoré odpovedal nie. Prvostupňový orgán mal za to, že po celkovej analýze grafov žalobcu bolo zistené, že obsahujú významné telesné odozvy na položené otázky, ktoré boli interpretované ako klamstvo. Na základe uvedeného polygrafický špecialista prijal záver, že žalobca nebol pravdivoravný. Vychádzajúc z listinných dôkazov č. NBÚ-D-528/2015 zo dňa 13.02.2015, č. NBÚ-D-1537/2015 zo dňa 29.05.2015 a č. NBÚ-V-1469/2015 zo dňa 21.05.2015, v spojení so psychofyziologickým overením pravdivoravnosti žalovaný preto zhodne so závermi prvostupňového orgánu dospel k záveru, že žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, nakoľko u žalobcu bolo zistené bezpečnostné riziko, pretože svojim konaním a vyjadrením preukázal nečestnosť, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností a taktiež prijíma neoprávnené platby a zneužíva svoje postavenie a funkciu na N. na získanie neoprávnených pôžitkov.

3. Žalobca vo svojej žalobe namietal, že žalovaný sa v odôvodnení rozhodnutia náležite nevysporiadal s odvolacími námietkami týkajúcimi sa psychofyziologického overenia jeho pravdivoravnosti, keď nezohľadnil objektívnu skutočnosť, že žalobca v danom čase užíval liek N.. Žalobca v tejto súvislosti predložil ako dôkaz odborné vyjadrenie doc. MUDr. L. F. PhD., v zmysle ktorého vzhľadom na vysokú dennú dávku tohto lieku možno predpokladať skreslenie výsledkov testovania. Žalovaný tento dôkaz nevezal do úvahy a namiesto toho vychádzal jednostranne zo záverov polygrafického špecialistu úradu, podľa ktorého ochorenie a liečba žalobcu týmto liekom priebeh a výsledky testovania pravdivoravnosti nemohli ovplyvniť. Žalobca zastáva názor, že takýto postup je nutné vyhodnotiť ako nezákonný a arbitrárny, nakoľko žalovaný svojim rozhodnutím de facto odobril postup prvostupňového orgánu s poukazom na to, že pri vyhodnení skutočností, na ktorých posúdenie sa vyžadujú odborné znalosti, uprednostnil vlastného „špecialistu“ pred listinným dôkazom v podobe vyjadrenia odborníka z danej oblasti. Za nezákonný považuje žalobca aj postup žalovaného, ktorý advokátovi žalobcu aj napriek jeho opakovaným žiadosťiam neumožnil nahliadnuť do príslušného spisu, keď nerešpektujúc zásadu lex specialis derogat lex generalis namiesto ustanovenia § 23 správneho poriadku nesprávne aplikoval § 35 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z.z., čím mu bola odopretá reálna možnosť riadne si uplatniť právo na podanie opravného prostriedku. Žalovaný tak nesprávne interpretoval ustanovenie § 81 zákona č. 215/2004 Z.z. upravujúce aplikáciu ustanovení správneho poriadku, nakoľko slovo „rozhodovanie“ extenzívne rozšíril a stotožnil so slovom „konanie“, ktoré je obsahovo širšie a zahrňujúce aj rozhodovanie. Zdôraznil, že aj v prípade, ak by niektoré informácie zo spisu neboli žalobcovi alebo jeho právnomu zástupcovi z dôvodu ich utajenia sprístupnené, z ustanovenia § 35 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z.z. nevyplýva pre advokáta žiadne obmedzenie pre oboznámenie sa s obsahom spisu. Ak už aj správny orgán mal za to, že niektoré časti spisu podliehajú utajeniu, nikdy neuviedol, že by bol takým celý obsah spisu, prinajmenšom tie časti spisu, ktoré boli žalobcovi doručené. Za nesprávny žalobca považuje aj

záver správnych orgánov o jeho bezpečnostnej nespoľahlivosti, keď výrokovú časť rozhodnutia formulovali tak, že žalobca prijíma neoprávnené platby a zneužíva svoje postavenie a funkciu na získavanie neoprávnených pôžitkov. Podľa názoru žalobcu ustanovenie § 14 ods. 2 písm. c/ bod 10. zákona č. 215/2004 Z.z. jednoznačne uvádza, že pre konštatovanie takejto skutočnosti sa vyžaduje „zistenie“, t.j. musí ísť o objektívny poznatok o danej skutočnosti, čo vyšetrenie polygrafom bez ďalších dôkazov za žiadnych okolností nemôže ustáliť. Takýto postup správneho orgánu vybočuje z medzí a hľadísk stanovených zákonov, čím dochádza aj k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobca označil ako žalovaného Národnú radu Slovenskej republiky, z čoho je potrebné vyvodiť záver o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného. Zdôraznil, že Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúvanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu bol zriadený ústavným zákonom č. 254/2006 Z.z. ako orgán sui generis nezávislý na Národnej rade Slovenskej republiky. V tejto súvislosti poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4SŽ/46/2006 zo dňa 23.05.2007 a sp.zn. 5SŽi/8/2013 zo dňa 30.05.2015, z ktorých vyplýva, že uvedený nedostatok nemožno považovať za chybu v písaní, či v nesprávnom alebo neúplnom označení žalovaného, ktorú chybu by bolo možné odstrániť podľa § 43 O.s.p.. K jednotlivým žalobným námietkam uviedol, že žalobca bol vyhodnotený ako osoba bezpečnostne nespoľahlivá na podklade viacerých listinných dôkazov zhromaždených počas bezpečnostnej previerky. Predovšetkým ide o listinné dôkazy č. NBÚ-D-528/2015 zo dňa 13.02.2015, č. NBÚ-D-1537/2015 zo dňa 29.05.2015 a č. NBÚ-V-1469/2015 zo dňa 21.05.2015, ktoré boli vyhodnotené v súlade so všeobecnou zásadou hodnotenia dôkazov t.j. každý samostatne a všetky vo vzájomnej súvislosti, pričom zbral do úvahy aj výsledok psychofyziologického overenia pravdivosti, ktorý skutočnosti vyplývajúce z listinných dôkazov potvrdil. Žalovaný sa vysporiadal s námietkami žalobcu týkajúcimi sa užitia lieku N. a jeho vplyvu na testovanie polygrafom. Uviedol, že nespochybňuje odbornú spôsobilosť doc. MUDr. L. F. PhD., no zdôraznil, že na hodnotenie vplyvu lieku vo vzťahu k testovaniu polygrafom je oprávnený len polygrafický špecialista, ktorý má na túto činnosť potrebnú kvalifikáciu, vykonané školenia a certifikát. Polygrafický špecialista v danom prípade zhodnotil aj možné vplyvy užitia tohto lieku na testovanie žalobcu, pričom samotný žalobca pred vykonaním psychofyziologického overenia pravdivosti potvrdil, že je v takom psychickom a fyzickom stave, že je schopný bez ťažkostí vyšetrenie absolvovať. Psychofyziologické overenie pravdivosti predstavuje procesný inštitút upravený priamo zákonom č. 215/2004 Z.z. a preto jeho výsledky je nevyhnutné považovať za relevantné a brať ich do úvahy pri hodnotení bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu. Pokiaľ sa týka námietky žalobcu o nesprístupnení spisového materiálu uviedol, že bezpečnostný spis a listinné dôkazy majú povahu utajovaných skutočností. Žalobcu ani jeho právneho zástupcu nebolo možné považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f/ zákona č. 215/2004 Z.z. Právneho zástupcu žalobcu bolo možné považovať za oprávnenú osobu v zmysle § 35 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z.z. len na základe súhlasu vedúceho úradu, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí, po splnení ďalších podmienok. Žalobcovi resp. jeho právnemu zástupcovi vedúci ani riaditeľ úradu súhlas na jednorazové oboznámenie sa so spisom neudelil s tým, že svoje rozhodnutie náležite zdôvodnil a právneho zástupcu žalobcu s ním oboznámil. K namietanému zneniu výroku č. IV rozhodnutia úradu uviedol, že tak prvostupňový ako i odvolací orgán označili listinné dôkazy, z ktorých pri hodnotení bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu vychádzali, no rešpektujúc špecifickosť podkladových materiálov zvolili také postupy, aby im bola poskytnutá zákonom predpokladaná ochrana. Záverom dodal, že bezpečnostná previerka má preventívny charakter, keďže jej cieľom je eliminácia rizík neoprávnenej manipulácie s utajovanými skutočnosťami, pričom na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami nie je právny nárok, práve naopak je to určitá výsada pre občana Slovenskej republiky, s ktorou mu štát dáva dôveru na prácu s utajovanými skutočnosťami. S poukazom na uvedené skutočnosti žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky žalobu zamietol a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný podľa § 11 písm. a/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“) v spojení s čl. 5 ústavného zákona č. 254/2006

Z.z., preskúmal napadnuté rozhodnutie a jemu predchádzajúce konanie, v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe a po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu, súčasťou ktorého bol bezpečnostný spis, ako aj s obsahom písomných podaní účastníkov a po vypočutí zástupcov účastníkov konania na pojednávaní súdu dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

6. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy SR je Slovenská republika zvrchovaným, demokratickým a právnym štátom.

7. Neoddeliteľným atribútom právneho štátu je aj správne súdnictvo.

8. Ochrana verejných subjektívnych práv fyzických a právnických osôb zo strany správnych súdov má subsidiárny charakter vo vzťahu k ochrane, ktorú poskytujú orgány verejnej správy. Preto fyzická alebo právnická osoba, ktorej práva boli porušené alebo ohrozené má sa prioritne domáhať ochrany svojich práv na správnom orgáne. Ak nedošlo k náprave a ochrane zo strany orgánov verejnej správy, je možné, aby fyzická alebo právnická osoba sa domáhala ochrany svojich práv na správnom súde. Výplýva to z historicky daného a v Slovenskej republike ústavne garantovaného postavenia správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahrádzanie vecných kompetencií orgánov verejnej správy, ale zabezpečenie ich kontroly nezávislou súdnou mocou.

9. Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 2 Ústavy SR).

10. Podľa § 491 ods. 1 S.s.p., ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

11. V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu správneho orgánu, sa postupuje podľa ustanovení tretej časti S.s.p. o správnych žalobách.

12. Podľa § 6 ods. 1 S.s.p. správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

13. V intenciách § 6 ods. 1 S.s.p. súd preskúma aj administratívne konanie, ktorým sa v zmysle § 3 ods. 1 písm. a/ S.s.p. rozumie postup orgánu verejnej správy v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy pri vydávaní individuálnych správnych aktov a normatívnych správnych aktov.

14. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z.z. tento zákon upravuje podmienky na ochranu utajovaných skutočností, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri tejto ochrane, pôsobnosť Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „úrad“) a pôsobnosť ďalších štátnych orgánov vo vzťahu k utajovaným skutočnostiam a zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

15. Podľa § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z. na účely tohto zákona je oprávnenou osobou právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá je určená na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami alebo ktorej oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami vzniklo zo zákona.

16. Podľa § 10 ods. 1 písm. a/ až j/ zákona č. 215/2004 Z.z. oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupne utajenia Prísne tajné, Tajné, Dôverné alebo Výhradené môže vzniknúť, ak tento zákon neustanovuje inak, iba navrhovanej osobe, ktorá a) je občanom Slovenskej republiky, b) má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, c) dovŕšila ustanovený vek, d) súhlasí,

aby bola oprávnená oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami a s vykonaním bezpečnostnej previerky, e) je bezúhonná, f) svojím správaním zaručuje, že zabezpečí ochranu utajovaných skutočností, g) je bezpečnostne spoľahlivá, h) má platné osvedčenie úradu, podľa ktorého sa môže oboznamovať s utajovanými skutočnosťami stupňa Prísne tajné, Tajné alebo Dôverné, i) je na to určená, j) podpíše vyhlásenie o mlčanlivosti.

17. Podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z.z. oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupne utajenia Prísne tajné, Tajné, Dôverné alebo Výhradené môže vzniknúť, ak tento zákon neustanovuje inak, iba navrhovanej osobe, ktorá je bezpečnostne spoľahlivá.

18. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z.z. za bezpečnostne spoľahlivú osobu sa nepovažuje ten, kto uviedol nepravdivé údaje v osobnom dotazníku, v bezpečnostnom dotazníku alebo pri bezpečnostnom pohovore, kto bol pracovne zaradený a aktívne vykonával činnosť v ustanovených štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti podľa prílohy č. 1 alebo bývalej spravodajskej správy Generálneho štábu Československej ľudovej armády do 31. decembra 1989 s výnimkou osoby, ktorá vykonávala v týchto štruktúrach len obslužné alebo len zabezpečovacie činnosti, alebo vedome spolupracoval s týmito štruktúrami, alebo u koho bolo zistené bezpečnostné riziko.

19. Podľa § 14 ods. 2 písm. c/ bod 6 zákona č. 215/2004 Z.z. za bezpečnostné riziko sa považuje zistenie, že osoba preukázala svojím konaním alebo vyjadrením nečestnosť, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností.

20. Podľa § 14 ods. 2 písm. c) bod 10 zákona č. 215/2004 Z.z. za bezpečnostné riziko sa považuje zistenie, že osoba prijíma neoprávnené platby, dary alebo iné výhody alebo zneužíva postavenie a funkciu na získavanie neoprávnených požitkov.

21. Podľa § 25 ods. 1 až 4 zákona č. 215/2004 Z.z. bezpečnostný pohovor s navrhovanou osobou sa vykoná, ak sa v priebehu bezpečnostnej previerky zistili skutočnosti, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia alebo dôvodom na zrušenie platnosti osvedčenia. V priebehu bezpečnostného pohovoru má navrhovaná osoba možnosť vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam. Z uskutočneného bezpečnostného pohovoru sa vyhotoví písomný záznam, ktorý zúčastnené strany podpíšu. Odopretie podpisu, dôvody tohto odopretia a námietky proti obsahu záznamu sa v ňom zaznamenajú. Bezpečnostný pohovor s navrhovanou osobou podľa odseku 1 vykoná ten orgán, ktorý vykonal bezpečnostnú previerku, a to tak, aby nedošlo k zásahu do práv tretích osôb a nebol ohrozený zdroj informácií. Súčasťou bezpečnostného pohovoru môže byť aj psychofyziologické overenie pravdivosti, ktoré možno uskutočniť, iba ak navrhovaná osoba o to požiada. O takej možnosti musí byť navrhovaná osoba poučená. Psychofyziologické overenie pravdivosti sa uskutoční vždy, ak sú vyjadrenia navrhovanej osoby v priebehu bezpečnostného pohovoru v rozpore so zistenými skutočnosťami, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia alebo dôvodom na zrušenie platnosti osvedčenia.

22. Podľa § 35 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z.z. za oprávnenú osobu sa považuje aj osoba, ktorá sa v konaní pred štátnym orgánom, na základe súhlasu vedúceho, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí, jednorazovo oboznámi s utajovanými skutočnosťami v rozsahu potrebnom na konanie, a to advokát, notár, znalec, tlmočník, súdny exekútor alebo starosta obce po podpísaní vyhlásenia o mlčanlivosti a poučení o povinnostiach pri ochrane utajovaných skutočností a možných dôsledkoch ich porušenia. Poučenie vykoná ten, kto bude oprávnený rozhodnúť o prizvaní takejto osoby na konanie, o čom vyhotoví písomný záznam.

23. Podľa § 81 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z.z. na rozhodovanie podľa tohto zákona sa okrem § 55 ods. 6, § 65 ods. 4, § 79 až 80 nevzťahujú všeobecne záväzné právne predpisy o správnom konaní.

24. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým bolo s konečnou platnosťou konštatované, že žalobcu nemožno podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z.z.

považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, pretože uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore. Súčasne žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu podľa § 14 ods. 1 v spojení s ods. 2 písm. c/ bod 6. zákona č. 215/2004 Z.z., keďže u neho bolo zistené bezpečnostné riziko, nakoľko svojim konaním a vyjadrením preukázal nečestnosť, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností. Taktiež žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu podľa § 14 ods. 1 v spojení s ods. 2 písm. c/ bod 10. zákona č. 215/2004 Z.z., pretože u neho bolo zistené bezpečnostné riziko, nakoľko prijíma neoprávnené platby a zneužíva svoje postavenie a funkciu na získavanie neoprávnených pôžitkov. Žalobca tak nespĺňa predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupeň utajenia Dôverné podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z.z.

25. Najvyšší súd sa najprv zaoberal procesnou námietkou žalovaného vznesenou vo vyjadrení k žalobe, ktorou namietal, že žalobca nesprávne označil ako žalovaného Národnú radu Slovenskej republiky, keď zdôraznil, že Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu bol zriadený ústavným zákonom č. 254/2006 Z.z. ako orgán sui generis nezávislý na Národnej rade Slovenskej republiky, z čoho je potrebné vyvodit' záver o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že nesprávne, resp. neúplné označenie žalovaného správneho orgánu nemôže mať za následok zamietnutie žaloby pre nedostatok pasívnej legitímácie na strane správneho orgánu, pokiaľ žaloba obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti, t. j. najmä označenie rozhodnutia správneho orgánu ktoré napadá, nakoľko správne resp. úplné označenie žalovaného správneho orgánu vyplýva z takto označeného rozhodnutia (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 11.08.2010, sp.zn. 2Sži/2/2010). Vzhľadom na skutočnosť, že z obsahu žaloby a pripojeného napadnutého rozhodnutia je možné žalovaný správny orgán bez akýchkoľvek pochybností identifikovať, najvyšší súd uvedenú námietku nepovažoval za dôvodnú.

26. Vychádzajúc zo žalobných dôvodov považoval najvyšší súd za potrebné vysporiadať sa s námietkou žalobcu, ktorou vytýkal žalovanému procesné pochybenie spočívajúce v tom, že aj napriek opakovaným žiadostiam žalobcu resp. jeho právneho zástupcu mu nebolo umožnené nahliadnuť do príslušného spisu, keď nerešpektujúc zásadu *lex specialis derogat lex generalis* namiesto ustanovenia § 23 správneho priadku nesprávne aplikoval § 35 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z.z., čím mu bola odopretá reálna možnosť riadne si uplatniť právo na podanie opravného prostriedku. Najvyšší súd z obsahu pripojeného spisu č. SP-PB-19/2015-Ž-16294 zistil, že jeho súčasťou sú informácie č. NBÚ-D-528/2015 zo dňa 13.02.2015, č. NBÚ-D-1537/2015 zo dňa 29.05.2015, č. NBÚ-V-1469/2015 zo dňa 21.05.2015, ktoré ich pôvodcovia určili za utajované skutočnosti stupňa utajenia Dôverné a Výhradené. Žiadosťou zo dňa 21.10.2015 žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadal úrad o sprístupnenie bezpečnostného spisu a vyhotovenie fotokópií. Úrad následne požiadal pôvodcov, do ktorých pôsobnosti patria utajované skutočnosti č. NBÚ-D-528/2015 zo dňa 13.02.2015 a č. NBÚ-V-1469/2015 zo dňa 21.05.2015 o zaslanie stanoviska s jednorazovým oboznámením sa právneho zástupcu žalobcu s utajovanými skutočnosťami v rozsahu potrebnom na konanie (č. NBÚ-V-2738/2015-SP-OBP zo dňa 23.10.2015, č. NBÚ-V-2737/2015-SP-OBP zo dňa 23.10.2015). Vedúci, do pôsobnosti ktorého patrí utajovaná skutočnosť ev. pod č. NBÚ-V-1469/2015 zo dňa 21.05.2015 listom č. NBÚ-V-2738-1/2015 zo dňa 05.11.2015 súhlas na oboznámenie sa s touto skutočnosťou neudelil. Rovnako vedúci, do ktorého pôsobnosti patrí utajovaná skutočnosť ev. pod č. NBÚ-D-528/2015 zo dňa 13.02.2015 listom č. SP-PB-19-56/2015-Ž-16294 zo dňa 20.11.2015 neudelil súhlas na jednorazové oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou. Riaditeľ úradu, ako vedúci štátneho orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí bezpečnostný spis, ktorý je utajovanou skutočnosťou stupňa utajenia Dôverné súhlas právneho zástupcovi žalobcu na oboznámenie sa s bezpečnostným spisom podľa § 35 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z.z. neudelil. Odôvodnenie tohto nesúhlasu je však viazané len na nesúhlas pôvodcov, do ktorých pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí. Najvyšší súd hodnotí toto zdôvodnenie ako nedostačujúce, pretože neumožnenie jednorazového nahliadnutia advokátovi výrazne zasahuje do možností obrany žalobcu v konaní. Pokiaľ riaditeľ úradu považoval sprístupnenie do bezpečnostného spisu za spôsobilé ohroziť aktivitu a samotnú efektívnosť činnosti štátnych orgánov, bolo jeho povinnosťou tieto tvrdenia špecifikovať.

27. Advokát žalobcu patrí do kategórie oprávnených osôb podľa § 35 ods. 3, ktoré umožňuje advokátovi na základe súhlasu vedúceho (a splnení ďalších podmienok), do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí jednorazovo oboznámiť sa s utajovanými skutočnosťami v rozsahu potrebnom na konanie. V rámci uvedeného režimu ochrany tak právna úprava nahliadanie do spisového materiálu reguluje tak, že účastníkovi konania neposkytuje automatickú možnosť oboznámenia sa so spisom. Ustanovenie § 35 ods. 3 obmedzuje možnosť účastníka konania oboznámiť sa so spisom obsahujúcim utajované skutočnosti prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Ide síce o inštitút nenárokovateľný, pretože možnosť nahliadnutia je podmienená súhlasom vedúceho, do ktorého pôsobnosti utajované skutočnosti patria, avšak to neznamená že tento nesúhlas postačí odôvodniť len formálne. V danom prípade právnenému zástupcovi žalobcu jednorazové nazretie do spisu príslušným subjektom umožnené nebolo. Bolo mu umožnené nahliadnuť iba do administratívneho spisu. Pokiaľ žalobca vytýkal správnenému orgánu, že k odpovedi na jeho žiadosť o nahliadnutie do spisu došlo až po uplynutí lehoty na podanie opravného prostriedku, najvyšší súd zastáva názor, že zo zákona č. 215/2004 Z.z. (s výnimkou lehôt na rozhodnutie o bezpečnostnej previerke podľa § 27) nevyplýva pre vedúceho úradu žiadna lehota procesného resp. poriadkového charakteru, v ktorej by bol povinný o tejto žiadosti rozhodnúť a preto v tejto časti uvedený postup správneho orgánu najvyšší súd nepovažoval za vadu, ktorá by mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

28. Žalobca ďalej namietal výrok IV. prvostupňového rozhodnutia, v ktorom bolo skonštatované, že žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, nakoľko prijíma neoprávnené platby a zneužíva svoje postavenie a funkciu na získavanie neoprávnených požitkov. Pre prijatie uvedeného záveru sa vyžaduje „zistenie“, t.j. musí ísť o objektívny poznatok o danej skutočnosti, čo vyšetrovanie polygrafom bez ďalších dôkazov za žiadnych okolností nemôže ustáliť. Najvyšší súd sa mal možnosť oboznámiť aj s „inými“ dôkazmi tvoriacimi prílohu utajovaného spisu a dospel k právnenému záveru, že nebolo vykonané riadne dokazovanie zo strany žalovaného. Osoby, ktoré poskytli informácie o žalobcovi nachádzajúce sa v bezpečnostnom spise, neboli vypočuté a nebola nijako overená pravdivosť ich tvrdení.

29. Žalobca taktiež namietal v žalobe, že žalovaný sa v odôvodnení rozhodnutia nedostatočne vysporiadal s jeho odvolacími námietkami týkajúcimi sa psychofyziologického overenia pravdivosti, keď nevzal do úvahy skutočnosť, že žalobca v danom čase užíval liek N.. Žalobca predložil ako dôkaz odborné vyjadrenie doc. MUDr. L. F. PhD., v ktorom bolo uvedené: „Vzhľadom na vysokú dennú dávku prípravku N., ktorá predstavovala u pacienta XXX mg (bežná odporúčaná denná terapeutická dávka je 1 x 400 mg) a na koincidenciu akútneho zápalového ochorenia možno predpokladať skreslenie výsledkov testovania, na ktorom sa môžu významne podieľať nežiaduce účinky liečby. Tieto sa zvyčajne dostavujú pri vyššom dennom dávkovaní a môžu sa prejavíť zmenenou citlivosťou, ospalosťou alebo naopak nadmerným potením, podráždenosťou, únavou a nespavosťou. Nežiaduce účinky liečby prípravkom N. môžu nepriaznivo ovplyvniť prejavy nervového systému.“

30. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dňa 07.09.2015 vykonal úrad so žalobcom psychofyziologické overenie pravdivosti. Pred jeho vykonaním bol žalobca poučený o dôvodoch vykonania tohto procesného úkonu a taktiež o tom, akým spôsobom sa má počas jeho priebehu správať. Žalobca svojim podpisom potvrdil, že súhlasí, aby bol vyšetrený polygrafickým špecialistom, povereným riaditeľom úradu, prostredníctvom techniky psychofyziologického overenia pravdivosti, čo vyplýva z listinného dôkazu č. SP-PB-19-44/2015-Ž-16294 zo dňa 07.09.2015. Priebeh a výsledok samotného psychofyziologického overenia pravdivosti je uvedený v záverečnej správe č. SP-PB-19-46/2015-Ž-16294 zo dňa 07.09.2015, z ktorej vyplynulo, že žalobca pred vykonaním psychofyziologického overenia pravdivosti potvrdil, že je v takom fyzickom a psychickom stave, že je schopný bez ťažkostí takéto vyšetrenie absolvovať. V tejto súvislosti žalobca uviedol, že v deň psychofyziologického overenia pravdivosti užil liek N. riadne predpísaný urológom. Liek začal užívať asi pred mesiacom a v čase vykonania psychofyziologického overenia pravdivosti žiadne problémy urologického charakteru nepocítil. Polygrafický špecialista aj s ohľadom na užitie tohto lieku zhodnotil, že žalobca spĺňa fyzické a psychologické predpoklady na účely psychofyziologického overenia pravdivosti a nevykazuje žiadne výnimočné znaky, ktoré by mohli spôsobiť abnormálny

priebeh psychofyziologických údajov v polygrafických grafoch. Žalovaný k vyjadreniu doc. MUDr. L. F. PhD. uviedol, že tieto závery vo vzťahu k vplyvu lieku na testovanie polygrafom nemožno akceptovať, nakoľko na takéto hodnotenie je oprávnený len polygrafický špecialista, ktorý má na vykonanie psychofyziologického overenia pravdivosti vykonané potrebné školenia a vydaný certifikát. Mal za to, že ochorenie žalobcu a užívanie tohto lieku bolo predmetom hodnotenia polygrafického špecialistu pred samotným vykonaním psychofyziologického overenia pravdivosti, pričom záver polygrafického špecialistu bol a aj v súčasnosti je, že dané ochorenie a liečba priebeh a výsledky testovania pravdivosti žalobcu nemohli ovplyvniť. Podľa názoru najvyššieho súdu, závery špecialistu na polygraf ohľadom možného vplyvu lieku N. nevyplývajú z administratívneho spisu. V rozhodnutí žalovaného absentuje odkaz na zoznam liekov, ktoré by mohli ovplyvniť výsledky polygrafu, aby bolo možné s istotou liek N. vylúčiť.

31. Účelom bezpečnostnej previerky je zistenie, či navrhovaná osoba spĺňa zákonné predpoklady na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami v zmysle zákona č. 215/2004 Z.z., a preto v rámci vykonávania bezpečnostnej previerky sa zisťuje jej bezpečnostná spoľahlivosť. Zákonodarca v právnej úprave výslovne ustanovuje, čo je podkladom na vykonanie bezpečnostnej previerky a postup úradu vykonávajúceho túto previerku. Bezpečnostné previerky sú správnym konaním v zmysle § 1 ods. 1 Správneho poriadku, ktoré má svoje osobitné rysy a vykonáva ho úrad ako správny orgán podľa § 1 ods. 2 Správneho poriadku.

Výňatie rozhodovania pri bezpečnostných previerkach z aplikácie Správneho poriadku prostredníctvom § 81 ods. 1 zákona a ich špecifiká neznamenajú, že na toto osobitné správne konanie sa Správny poriadok vôbec nevzťahuje. Tento sa na bezpečnostné previerky vzťahuje s výnimkou rozhodovania a ich odchyľnej právnej úpravy v niektorých smeroch v porovnaní so Správnym poriadkom. Ak by mal zákonodarca zámer úplne vylúčiť aplikáciu Správneho poriadku na vykonávanie bezpečnostných previerok, bol by to uviedol explicitne (spôsobom obdobným ako v § 101 daňového zákona).

Paragraf 81 ods. 1 zákona teda nemá za následok to, že by spôsob konania (jeho rozhodujúce časti) úradu pri vykonávaní bezpečnostných previerok nebol náležite ustanovený zákonom. Spôsob jeho konania ustanovuje všeobecne Správny poriadok (vrátane základných pravidiel konania uvedených v § 3) a osobitne zákon najmä v časti o vykonávaní bezpečnostných previerok (stupne previerok, ich priebeh, podkladové materiály, bezpečnostný pohovor a pod.). Na rozhodovanie, ktoré je iba časťou, resp. určitým úsekom konania, sa vzhľadom na špecifickosť bezpečnostných previerok vzťahuje osobitná úprava zákona (§ 26 a nasl.). Z uvedenej právnej úpravy síce priamo nevyplýva, že by zákonodarca prejavil svoju vôľu vyjadrenú v právnej norme § 81 zákona aplikovať pre konanie o vykonanie bezpečnostnej previerky ustanovenia o správnom konaní, avšak touto právnou skutočnosťou sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp.zn. PL. ÚS 6/04, keď konštatoval: „Paragraf 81 ods. 1 zákona teda nemá za následok to, že by spôsob konania (jeho rozhodujúce časti) úradu pri vykonávaní bezpečnostných previerok nebol náležite ustanovený zákonom. Spôsob jeho konania ustanovuje všeobecne Správny poriadok (vrátane základných pravidiel konania uvedených v § 3) a osobitne zákon najmä v časti o vykonávaní bezpečnostných previerok (stupne previerok, ich priebeh, podkladové materiály, bezpečnostný pohovor a pod.). Na rozhodovanie, ktoré je iba časťou, resp. určitým úsekom konania, sa vzhľadom na špecifickosť bezpečnostných previerok vzťahuje osobitná úprava zákona (§ 26 a nasl.).“

32. Vzhľadom k uvedenému, pokiaľ aj zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 16 stanovil, čo je podkladom bezpečnostnej previerky a v § 25 ustanovil podmienky bezpečnostného pohovoru, v zmysle názoru ústavného súdu vysloveného v uvedenom náleze posúdenie a hodnotenie výsledkov zistených bezpečnostnou previerkou úrad vykonáva v zmysle zásad správneho poriadku, predovšetkým v zmysle zásady materiálnej pravdy (§§ 32, 34 ods. 1 správneho poriadku), zásady súčinnosti (§§ 3 ods. 2, 23 ods. 1, 33 ods. 1, § 34 ods. 3 správneho poriadku), ako aj zásady hodnotenia dôkazov (§ 34 ods. 5 správneho poriadku). Z uvedených dôvodov povinnosťou úradu v predmetnom konaní bolo zistiť skutočný stav v zmysle zásady materiálnej pravdy, vo veci si v súčinnosti so žalobcom ako osobou preverovanou zadovážiť všetky relevantné dôkazy pre vydanie rozhodnutia a tieto vyhodnotiť v súlade s § 34 ods. 5 správneho poriadku. V zmysle vyššie uvedených zásad a to predovšetkým zásady materiálnej pravdy a zásady súčinnosti navrhovaná osoba má nielen právo vyjadriť sa k zisteným

skutočnostiam, ale musí jej byť umožnené realizovať jej právo navrhovať, resp. predkladať dôkazy na podporu svojich tvrdení, keďže zákonnosť rozhodnutia úradu je podmienená zákonnosťou jeho postupu, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je konanie, ktorým sa vykonáva dokazovanie.

Je teda zrejmé, že žalovaný protichodné tvrdenia a údaje strán o rovnakej skutočnosti neodstránil, v pochybnostiach nenariadil doplnenie dokazovania a bez bližšieho odôvodnenia a úvahy sa priklonil len k dôkazu svedčiacemu v neprospech žalobcu. Najvyšší súd zdôrazňuje, že pokiaľ správny orgán niektorý dôkaz nevezme do úvahy, musí túto skutočnosť vo svojom rozhodnutí náležite odôvodniť. Ak teda žalovaný tvrdí, že iba špecialista na polygraf môže zhodnotiť vplyv užívaného lieku na výsledok polygrafického vyšetrenia, mali by byť dané tvrdenia verifikované zoznamom liekov, ktoré majú, resp. nemajú vplyv na výsledok polygrafu. Tento zoznam by mal byť potom súčasťou administratívneho spisu.

33. Pokiaľ žalovaný vo vyjadrení k žalobe ako i v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval, že vo svojej činnosti dôsledne rešpektoval zákonnú úpravu č. 215/2004 Z.z., ktorú aj citoval, s poukazom na to, že konal a rozhodoval dôsledne v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovil uvedený zákon postupom stanoveným ústavným zákonom č. 254/2006 Z.z., najvyšší súd k uvedenému uvádza, že účelom zákona č. 215/2004 Z.z. je ochrana utajovaných skutočností v materiálnom zmysle a nie formálne vylúčenie určitej osoby z prístupu k utajovaným skutočnostiam, keď činnosť každej navrhovanej osoby musí byť náležite preukázaná, individuálne zhodnotená a súčasne musia byť identifikované tie prvky z jej činnosti, ktoré sú hodnotené ako materiálne pre vyhodnotenie danej osoby ako bezpečnostne nespoľahlivej.

34. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodnutie žalovaného nevychádza z objektívne zisteného skutkového stavu a závery v ňom vyslovené nezodpovedajú požiadavke na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie žalovaného zrušil § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ S.s.p a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je povinný postupovať v zmysle zhora uvedeného právneho názoru najvyššieho súdu (§ 191 ods. 6 S.s.p.) a znova vo veci rozhodnúť tak, aby jeho rozhodnutie zodpovedalo zákonu.

35. O trovách konania Najvyšší súd rozhodol podľa § 175 ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

36. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 5:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.